NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **X.** V saboto 24. aprila (sredoživna) 1852. *List* **33.**

Moj dom.

V dolinci prijetni je ljubi moj dom,
Nikoli podal se od njega ne bom;
Pod lipo domačo naj raji sedim,
V domačim veselji dovoljno živim.

Le iši si sreče, prijatel! drugej.
Alj misliš dobiti na ptujim jo kdej?
Veliko marskteri je hodil po svet',
Pa kmalo do doma perpihal je spet.

A. Praprotnik.

Rusovske peči,
imenitna poprava naših peči in ognjiš.

Derva so od leta do leta dražji. To težavo občuti slehern gospodar, naj že kuri majhen kotiček ali velike poslopja.

Res je sicer, da smo začeli za gojzde in les bolj skerbeti, in veselo je slišati, kako se začenjajo nove družbe osnovati, kterih hvale vredni namen bo si prizadevati za vpeljanje boljšiga gospodarstva po gojzdih ali borštih.

Ali vse to prizadevanje bo pomagalo še le prihodnjim časam, ker goli gojzdje se ne dajo v kratkim pogojzditi — les ne zrase kot rèž ali ajda v enim letu.

Naša dolžnost je skerbeti: kako bi si že zdej pomagali, da bomo manj derv požgali, kakor jih zdej požgemo. Skerben gospodar je varčen (šparoven) s tem, kar ima, in ne trosi po nepotrebnim, kar mora drago kupiti. Taka mora tudi prihodnjič z dervami biti. Pa ne v tem, da bi v stanicah zmerzovali ali da bi jedí le na pol kuhane vživali, ima naša varčnost obstati, ampak v tem, da po nepotrebnim ne trosimo derv na ognjiših in v pečéh.

Kako nerodno kurimo svoje nerodne peči! Namesto da bi gorkota ognja vsa v peči ostala in skoz peč v stanico šla, je uíde pri naših pečéh gotovo več kot polovíca v dimnik ali se scer pogubí. Ali pa more to tudi drugač biti, če pogledamo, da dolge poléna včasih na pol pri mestejah vùn molé in da bolj za tiče v zraku, kot za ljudí v sôbi gorè! In naše ognjiša, kako kuhamo na njih! Na vsaki strani dolgih polén stojí dvoje ali troje piskrov, — večidel gorkote se pogubí po kuhini, le kar je je od strani, zadene piskre. Da se pa ti ogrejejo tako, da se jed skuha, mora poléno za polénam na oginj. Ravno taka je tudi s kôtli. Kakošen oginj, kakor v peklu, se vidi pod kotlam!

Nekdaj — se vé — so znali tako s dervami gospodariti, ko so bile še derva po nič; kakor smo tudi mi še nidavnej krompír prešičem pokladili; zdej pa smo veseli, da ga imamo za se in za družino dovelj. Potreba je povsod nar bolji učenica.

Zdej še le smo spregledali in spoznali, da vse naše peči niso nič vredne in da so živa potrata vedno dražjih derv. Zdej še le so se nam oči odperle, da smo začeli bolj natanjko premišljevati: kaj je gorkota? kakošne lastnosti ima? kako se razširja? kako se vjame, da ne uíde po nepotrebno.

In v tem, da vjamemo gorkoto iz gorečih derv, da nam je skoraj nič ne uíde, in da vjeto peljemo po predalih, da nam vsa ostane, dokler skozi peč v sôbe ne gré — v tem obstojí naprava nam novih peči, ktere so pa zlasti na Rusovskim že zdavnej navadne, ker v merzlih krajih je potreba ljudí že zdavnej učila z dervami varčni biti.

Naše navadne štirivoglatne ali okrogle peči ne veljajo tedaj vse nič, ker se več kot polovíca derv v njih potrosi. Kdor hoče dobro peč imeti, ki ga greje s polovíco derv, ki jih je v zdej navadni peči požgal, naj opustí staro peč, in naj si napravi Rusovsko *), ktera je v steno tako vdelana, da v sôbi ali stanici clò nič prostora ne potrebuje, in je znotraj z ilovnatimi plošami ali ceglam v predale razdeljena, v ktere se gorkota vjema in po peči tako okoli pelje, da jo na ti poti dolgo časa greje. Pri vsem tem pa se dajo te peči veliko bolji kup napraviti, kakor nar slabji sedanja kmečka.

Tudi kuhinske ognjiša morajo na to predalasto vižo napravljene biti, ktere posebno priporočim velikim kmetovavcam in nekdanjim grajšinam, ki namest nekdanjih tlačanov morajo sedaj ženicam, koscam in drugim delavcam živež kuhati. Če napravijo tikama nad takim ognjišem kotle, zamorejo v njih za 40 do 50 ljudí veliko pripravniši in z veliko manj dervami kuhati, kakor poprej v piskrih na navadnih ognjiših. Ta naprava za kotle je tudi v fabrikah in druzih rokodelnicah prav koristna.

Ali je pa to, kar se tukaj s tako hvalo priporoča, tudi gotova resnica? ali ni le prazna novíca? bo morebiti marsikteri bravec dvomljivo vprašal.

*) Na ravno to pravílo se opirajo tiste peči, ktere je nidavnej g. Dr. Wildner-Maitstein v bukvícah popisal, ki so tudi pri Giontini-tu v Ljubljani na prodaj pod imenam: »Die Platten-Oefen, ihr Zweck, ihre Zusammensetzung, ihr Gebrauch, ihr grossartiges Ersparniss, die Unübertrefflichkeit ihres Princips, theoretisch und praktisch dargestellt von Dr. Wildner-Maitstein. Wien 1852.

Na to vprašanje odgovorim: jez nisim tistih eden, ki pred kakošno reč priporoča, dokler ni sam gotovosti prepričan. Če tedaj rečem: da so pohvaljene Rusovske pečí velike velike hvale vredne, in da naj si jih vsak napravi, kdor si hoče veliko derv in potem denarja prihraniti, se ta pohvala opíra na lastne skušnje in na skušnje tacih mož, ki popolno zaupanje zaslužijo.

Kdor hoče napravo take pečí, taciga ognjiša in taciga kotla viditi, naj pride na moj grad v Fužine (Kaltenbrunn) pod Ljubljano, kjer se mu bo vse rado pokazalo.

Zidár pa, ki zna Rusovske pečí popolnama delati, je Matevž Grošel iz Tujinc (Teinitz) poleg Kamnika, ki se je od nekiga Rusovskiga mojstra tega dela naučil, ki je pred 4 leti v Novim mestu in po več krajih na Dolenskim mnogo tacih pečí napravil.

Kdor si hoče tako peč, ki ni draga, narediti dati, naj najame imenovaniga Grošelna, ki se v frankiranih pismih po Tujnskim gosp. fajmoštru Matevžu Primožič-u sprašati da, ki so tako prijazni, da bojo Grošelna tjè, kamor bo poklican, poslali.

Rad bi popisal celo notrajno napravo Rusovske pečí; vunder se taka reč nikdar tako na tanjko popisati ne da, kakor jo delavec potrebuje. Nar gotovši se bo ta naprava razširila po tem, da umni zidarski mojstri sami tako peč in ognjiše pogledajo od Grošelna tú in tam narejeno.

Gospodarji! kterim vam je na varčnosti derv ležeče, in zlasti taki, ki zidate nove pohištva in delate nove pečí in ognjiša, verjemíte mojim besedam in poprimite se mojiga sveta brez premišljevanja! Fid. Terpinc.

O miloserčnosti do človeka.

Besedica v pravim času.

Miloserčnost do žival je lepa lastnost človekova. Žival se sama ne more ne zagovarjati ne braniti, ako je človek neusmiljen. Miloserčnost do žival je od Boga in naše pameti zapovedana; lepo in hvale vredno je tedaj, da miloserčnost do živali učitelji sadíjo že v mlade serca, in da vidimo celò društva zoper terpinčenje žival.

Toliko bolj pa je miloserčnost do človeka naša dolžnost, kolikor je človek žlahneji stvar od živali.

Ljubezen do človeka mora pa biti ljubezen do človeka samiga na sebi: torej nismo dolžni ljubiti le bogatih, imenitnih, srečnih, dobrotljivih, pravičnih, kar bi bilo silno lahko izpolniti, temuč ljubezen mora obseči tudi uboge, revne, zapušene, spačene; naj bo njih vrednost v naših očéh še tako majhina. Toliko bolj smo dolžni ljubiti take revne, kolikor so naše ljubezni bolj potrebni. In prav za prav miloserčnosti do srečnih še izpolnjevati ne moremo, ker je potrebni niso. Do tacih imamo le bolj spoštovanje; do ubogih in revnih smo v stanu ljubezen in miloserčnost skazovati. In kakor se z ubogimi nosimo, tako se bo Sodnik z nami nosil.

Je pa tudi usmiljenje človeku sploh prirojeno; serce, v kterim usmiljenja ni, je spačeno. Zatorej se bo teško v omikanih deželah kako mesto našlo, de bi ne bilo v njem veliko veliko usmiljenih ljudí. Bolnišnice, oskerbnišnice ubogih in druge miloserčne naprave po mestih so tega žive priče. V mnogih hišah po mestih najdemo ptuje otroke, ki so jih usmiljeni zakonski med svoje lastne vverstili, in jih objemajo z ravno tisto ljubeznijo, ko svoje lastne. Koliko ubogih šolcev najde po mestih vsak dan pogernjeno mizo za Bogaimé. Marsikteri mlad človek na kmetih nima druziga, ko prebrisano glavo in nedolžno serce in pa hrepenenje po učenostih. Borni stariši ga nimajo s čem podpirati. Gré v mesto, najde nove stariše, ki ga podpirajo, de je iz njega učen gospod, koristin deželan.

Kako je pa skerb za uboge na kmetih obravnana?

Ne smemo kmetam krivíce storiti, ne smemo rêči, de bi kmetje usmiljenja do ubogih ne imeli. Imajo ga tudi; storijo po svojim premoženji gotovo toliko dobriga, ko mestni ljudjé; tode njih dobre dela, ki jih ubogim skažejo, le malo veržejo, in obdarovanim večkrat več škodjejo ko hasnejo.

Kmet vsakimu ubogimu, naj pride, od koder hoče, svojo milošnjo na roko da, in tako leto in dan veliko razdelí: sad njegove milošnje se pa nikjer ne pokaže. Beračev ni nič manj: koder greš, jih srečuješ vseskoz zmerej vse raztergane in vmazane, in revšina jim iz očí gleda. Veliko naberejo, tode njih mavha nima dna. Ko brez dela okolj šterčijo, se vsi spridijo: lenoba je mati vse hudobije. Ob shodéh na silo vpíjejo, in si veliko privpijejo. Pa ne de bi si kdo novo obleko kupil, ali vsaj staro okerpal, in si perteníno opral ali oprati dal, de bi ga ne bilo strah viditi. Ničesar si nobeden ne pripravi. Kam preíde vse to, ker jim vunder kmetje povsod jesti dajo? Le eni vedó za to, ko bi povedati hotli — beraški kerčmarji, ki pri tacih gostih dobro shajajo. Kaj se v beraških kerčmah tam pa tam godí, je groza slišati.

(Konec sledí.)

Potovanje

po nekterih jugo-slavenskih krajih.

Spisal M. Verne.

2. pismo.

Dragi prijatel!

Napredovaje od Razdertiga proti Postojni sim imel veči del lepe Hrenovske fare pred seboj. Z veseljem sim gledal prostorne zelene senožeti; ali milo se mi je storilo, ko sim premislil, de prebivavci te fare premalo žita pridelujejo, desiravno imajo veliko lepiga polja. Pa saj ne more drugač biti, ker premalo gnojé. Velikokrat sim mislil in marsikomu rekel, de bi bolje opravili, ko bi le polovíco polja obdelovali, pa to dobro gnojili, ko de brez dostojniga gnoja celo obdelujejo in se zastonj trudijo. Ali tudi to bi ne pomagalo, ker nimajo še za polovíco polja zadosti gnoja. — Veliko veliko jih je, ki so, tako rêči, noč in dan s konji in z voli na cesti, in vozarijo iz Tersta v Senožeče in Planino, in iz Planine v Terst. Živina trosi in popušča svoje blato na cesti, in ko je treba orati in njive obdelati, manjka potrebniga gnoja. Od druzih napak tačiga vozarskiga življenja nočem nič rêči, — pomagala pa bo, hvala Bogu, v kratkim železnica, ki bo Hrenovčane prisílila, cesto zapustiti in se poljodela skerbneje poprijeti — v svoj lastni dobiček.

Debelo uro od Razdertiga sim zagledal na desni, pol ure od velike ceste, svojo rojstno vas, Orehek, in ko bi trenul, so me razni veseli in britki spomini otročjih in poznejih let obšli. Koliko radosti, koliko veselja sim vžival spomladi in poleti z mnogimi tovarši na paši, in tudi pozimi na — ledu! Zdaj je vse drugači. Marsikteri tistih tovaršev počiva že v Gospodu z mojimi starši in skoraj z vsimi drugimi prebivavci,

ki so bili takrat nekoliko let stareji ko mi. Krasen cerkven stolp, lep terden grad, nekdaj barona Rosseti-ta, ki je v letu 1817 poglavar austrianskiga primorja v Terstu umerl, in zala loza — vse je spremenjeno in pokvarjeno!

Ravno nasproti na levi, skoraj ravno toliko od velke ceste, se mi je kazala na lepim prijetnim griču farna cerkev sv. Martina, starodavna mati Hrenovske fare, kjer so me nekdaj vedno veseliga mladiga učenca duhovni vselej radovoljno in dobrotljivo sprejeli. Pa tudi tistih verlih duhovnov ni nobeniga več; Gospod jih je že vse k sebi poklical. Moj posebno velik dobrotnik, Hrenovski, in pozneje Slavinski fajmošter, Jakob Božič, počiva že čez 20 let v Slavíni. Lahka mu zemljica bila!

Eno uro od Hrenovc v kotu, kjer se Nanos močno zniža in z drugimi gorami sklene, je znamenit čudež narave, Jamski grad. V tem kotu stojí grozovita, berž ko ne kakih sto sežnjev visoka, in gotovo čez dve sto sežnjev široka skala. Sred skale je obširna votlina in v nji grad. Visoko nad streho grada je v jami, po kteri se je nekdaj dalječ v gojzdu na svitlo hodilo, štirna, ki dobro vodo daja. Dandanašnji pa je jama zasuta ali zaraščena, de se po nji več v gojzd ne more. Pod gradam ste še dve drugi jami. V spodnjo teče majhen potok, če se prav spomnim, z imenam Lokev, ki v Ipavi, štiri ali pet ur dalječ od žrêla jame, spet na svitlo pride. Ta potok je edina voda, ki iz Postojnske dolíne v Jadransko morje teče; vse druge se v Savo stekajo in ž njo v černo morje izlivajo. — Malo sežnjev više je še neka druga, pol ure dolga jama z vratmi, ki so me večkrat na „peklenske vrata“ spomnile, o kterih Dante poje:

»Per me si va nella città dolente,
Per me si va nell' eterno dolore,
Per me si va tra la perduta gente« —

Kdo bi verjel, de sim tù, kjer bi človek menil, de je peklu blizo, ali saj, de je tù konec svetá, — v ti luknji, iz ktere ni skoraj nikamor viditi, — v votljini te grozovite skale pred nekterimi leti pri rajncim gospodu Dovganu toliko veselih dní preživel!

V tem divjim kraju je nekdaj Erazm Jamski (Erasmus Lueger) gospodoval in hudo razsajal. Bil je pogumen, hraber vojak; pa ker je pri svoji hudi termi vedno v prepírih živel, in v letu 1483 na cesarskim dvoru maršala Pappenheim-a umoril, je moral pobegniti, in se je v Jamski grad podal, od kodar je nekaj časa na vse kraje hudo silo delal. Ko se je bil pa nazadnje še clò z Ogri, cesarjevimi sovražniki, zvezal, je cesar Gašperju Rauber-ju, ki je takrat poglavar v Terstu bil, povelje dal, Erazma živiga ali mertviga v oblast dobiti. Rauber se dvigne ter ga išče po mnogih krajih, pa dolgo zastonj. Poslednjič se mu prederzni Erazm pri malim gradu v Planini sam približa, in mu skozi gojzd po sledu konjevih stopinj pot do pred-jame pokaže. Tù ga Rauber s svojimi vojaki obleže, in ker ni bilo s silo nič opraviti, se nadja, de ga bo z gladam prisilil, se mu vdati. Erazm pa ga kmalo prepriča, de njegovo upanje je prazno, ker mu mesa in clò žive živine, in pozneje češinj in druziga sadja in žlahnih rib, ki jih je po jami iz Ipave dobival, iz grada v dar pošilja. Ko Rauber vidi, de ne more ne s silo, ne z gladam nič opraviti, podkupi Erazmoviga strežeta, ki mu je pogostama darov iz grada nosil, in ta mu pové, de Erazma ni nikakor živiga dobiti; pa de se lahko ubije, kadar gré za svojo potrebo na straniše. Hudobnež, ki je nek zaljubljen bil, in po ljubici silno hrepenil, obljubi Rauberju, de mu bo ponoči, ko bo gospodar omenjeno pot šel, z lučjo znamnje dal. To se zgodí — Rauberjevi vojaki vstrelé s topam, in kos skale, ki ga je krogla odbila, ubíje Erazma, ki je poslednji svoje rodovine bil. Po njegovi smerti je grajščina cesarju zapadla. V letu 1566 jo je Janez Kobencel pridobil, in grofi Kobencelni so jo do naših časov, mende do leta 1811 posedli. Pred tremi ali štirimi leti pa jo je knez Windišgrec kupil.

Ob času Erazma Jamskiga je bilo tod vse zaraščeno; malo po malim pa so ljudjé gojzd proti Pivki strebili, in lepe senožeti, njive in vasí napravili. Malo več ko pol ure od grada je pod Nanosam velika vas Šent-Mihel; nekoliko dalje proti farni cerkvi ste vasí Landol in Brinje, in še dalje proti izhodu v nekim žlebu je Belsko. Nad dolíno Jamskiga grada na gori ste vasí Bukovje in Gorenje, in dalje proti Planini Studeno in Stermica, nekdaj del Hrenovske fare, zdaj pa Studenska samostojna fara. Ravno nad Studenim je verh gore v nekim majhnim sedlu cerkev sv. Lorenca, od ktere sim pred nekterimi leti ne le celo Pivko in vse Berkinsko, temuč tudi Ljubljano in velik del svoje ljube domovíne z velicim veseljem ogledoval. Studenčani pa so jo močno zanemarili, kjer je že tako černa, de sim jo ob letošnjim potovanji iz ceste proti Postojni komaj spoznal.

Novićar iz slovanskih krajev.

Od sv. Trojice na Štajarskim. Ker je „Novicam“, kakor vémo, všeč zvediti, kako kaj županije svoje rečí opravljajo, Vam naznanim za našo srenjo še posebno zloženi red, ki smo ga pri očitni seji 20. mal. serpana l. l. sklenili *), in kteriga so naš g. okrajni poglavar v Ptujim s pohvalo poterdili proti temu, da naj se županijstvo zastran kaznovanja v denarji po 67. §. srenjske postave ravná. Ta naš srenjski red pa se takole glasí:

1. Vsaka oštarija mora ob 11. uri zvečer zaperta biti, po tem času v gostivnici najdeni gosti so kakor oštir odgovorni za to.

2. Noben ples ali muzika ne smé biti brez posebniga dovoljenja.

3. Žganje točiti ali teržiti je čisto prepovedano.

4. Ob nedeljah in praznicih je vsaka igra prepovedana, tudi pred popoldansko božjo službo se oštarija ne smé odpreti.

5. Ob nedeljah in praznikih meso sekati, teržiti in vse božji službi nasprotne dela so ojstro prepovedane.

6. Vsak oštír se ima natanjko po policijskih postavah ravnati.

7. Kdor se igri ali pijančevanju močno vdá, bo očitno za zapravljanca oklican.

8. Ponočno vlačuvanje in larmanje je ojstro prepovedano.

9. Na slabo obnašo fantov in deklet se bo ojstro pazilo.

10. Zavoljo ognja, tatvíne in druzih ponočnih napak mora vsak večer nočna straža biti.

11. Beračija se v naši srenji ne terpí; domačim ubogim se bo iz srenjskih dohodkov pomagalo, ptujim se pa primerno delo da, ali se pa iz srenje odpravijo.

12. Starši, ki otrokam beračiti pripusté, bojo kaznovani.

13. Če pravičen ubožček pomanjkanja terpí, naj se pri županu oglasi, da se mu živež in njemu primerno delo oskerbí.

14. Ako se lenúh zasači, ki služiti ali delati noče, bo mogel tako dolgo srenjske ceste obdelovati, dokler se mu kaka služba ne dobí.

---

*) Janez Žurman, župan, Jožef Lobenwein, svetovavec, Juri Pušnik, svetovavec, Jožef Kužner, odbornik.

15. Posli, kteri iz druzih srenj pridejo, morajo domovnico imeti; gospodar jih mora v 2 danah pri županu zapisati dati.

16. Nobenemu gospodarju, veliko manj pa še kočarju je dopušeno, prihajoče pod streho jemati.

17. Starši morajo za otroke skerbeti, jih od 6. do 12. leta pridno v šolo pošiljati, in za njih dušo in telo skerb imeti.

18. Če se bojo v kteri koči nepošteni ljudjé našli, bojo sodníi v roke dani; koča bo pa mogla za naprej zaperta ostati.

19. Nezakonskim je ojstro prepovedano (po zakonsko) vkupej živeti.

20. Z nezrelim in malopridnim sadjem teržiti je prepovedano.

21. Kdor bo v srenji eno leto 10 dreves požlahnil (pelcal), bo za tisto leto srenjske štibre prost; kdor se bo pa sadjoreje (tudi murve so v tem zapopadene) nar pridniši poprijel, bo iz srenjske ladice 5 fl. darila dobil.

22. Vsak mora popred, ko se oženi, 5 pelcarjev (žlahnih dreves) imeti; drugač dovoljenja za poroko ne dobí, ali pa 10 fl. za zastavo v srenjsko ladico položiti, dokler 5 dreves ne požlahne.

23. Kdor drevesa po nemaršini poškodje, bo ojstro kaznovan.

24. Tiče, posebno pevke, loviti, je prepovedano; gosence oberati je pa zapovedano.

25. Studenci in štirne morajo tako okovarjeni biti, da ljudjé ali živina va-nje ne pade; tudi morajo večkrat osnaženi biti; kdor pa kak studenec ognjusi, bo kaznovan.

26. Mlake ali kapníce blizo stanovališč se ne terpijo.

27. Mera in vaga morate pravični biti.

28. Gospodarji kakor posli morajo na oginj paziti; z lučjoj po skednjih ali hlevih hoditi, ali tobak kaditi po takih krajih, je ojstro prepovedano.

29. Dečki pred 20. letam ne smejo tobaka kaditi.

30. Ako kdo hudodelca, vojaškiga begúna ali druziga sumljiviga človeka zasledí, mora hitro županu naznaniti; ravno tako tudi vse dogodke, nad kterimi je deržavni oblasti ležeče.

31. Vsaka nevarna bolezen pri ljudéh ali živini se mora precej županu napovedati.

32. Pajčevina po hišah in hlevih se mora ometati; dimniki se morajo vsaki mesec snažiti.

33. Kdor ptujiga neznaniga človeka brez potniga lista v hišo vzame, bode kaznovan.

34. Vsak gospodar je dolžan vsako prenaredbo stanja precej županu naznaniti.

35. Vsako poškodovanje kakiga očitno perbitiga uradniga lista bo kaznovano.

36. Srenjska cesta in poti se morajo popravljati.

37. Dečkom na lov (jago) hoditi, ribiti, in s pokalcami (pistolami) se pečati, je ojstro prepovedano.

38. Svetovavci in odborniki imajo župana v njegovim delu podpirati.

39. Vsako nedeljo popoldne naj pridejo, kteri hočejo postave ali druge potrebne rečí zvediti, k županu, ki jim bo radovoljno naprej bral in jih podučil, kolikor je v njegovi moči.

40. Kdor tem zgori omenjenim postavam nasproti dela, bo (ako vikši postave ojstreši ne kaznujejo) v denarjih od 1 do 10 fl. srebra kaznovan, kteri denarji v srenjsko ladico za uboge spadajo; — če pa plačati ne more, bo pa od 1 do 7 danov za prid srenje delati mogel (po sr. post. §. 122. 124).

Novičar iz mnogih krajev.

Pretekli teden so bile Benetke zbirališe imenitnih oséb; bila je tam mati presv. cesarja z 2 sinovama, velki cesarjevič ruski s svojo ženo, in 2 mlajša cesarjeviča, francoski kraljevič grof Chambord, in maršal Radecki. — Na Dunaji so že vsi deželni poglavarji v posvetovanje politiške osnove cesarstva zbrani; tudi Ogerski dež. poglavar in ban Jelačič prideta. Kakor se sliši, se bo posvetovalo tudi zastran prihodnjiga izdajanja deželnih zakonikov. — Posvetovanje o razmerah ediniga nemškiga cola, osnovano od austrianske vlade, je jenjalo na Dunaji 20. dan t. m., v Berolinu so se posveti enaciga namena, pa osnovani od Pruske vlade, 19. t. m. začeli. — Ministerstvo kupčije je namenjeno, po Primorskim in Horvaškim nove ceste delati in tako ubogim ljudém zaslužka nakloniti. — Ministerstvo poduka je vsim šolskim predstojnikam ukazalo skerbeti, da se na podlagi šolske postave ponavljajoči nauk za dekleta od 13. do 15. leta brez odlašanja začnè. — Znamnje, po kterim se ponarejeni posrebernjeni deržavni desetnaki (Reichsschatzscheine per 10 fl.) lahko spoznajo, se najde v predzadnji verstici drobniga natisa, kjer namest besede „besondere“ napčna beseda „befonbere“ stojí. Vunder zna biti, da so ponarejavci teh bankovcov ta tiskarni pogrešek že zapazili in pri poslednjič izdanih ga popravili. — Vradniki pri c. k. deržavnih računvnicah (Staatsbuchhaltungen) se bojo pomnožili. — Bankni bankovci po 5, 10, 100 in 1000 fl. četerte izdaje, ki so že preklicani, se imajo z bankovci pete izdaje do konca prihodnjiga mesca zameniti; pozneje se bojo le pri banknih kasah na Dunaji jemali. — Tabor za vojaške vaje v Černomercu na Horvaškim je že popolnama vredjen, šotori za vojake so tudi postavljeni. — Po nasvetu Zagrebške kupčijske zbornice se je začelo preiskovanje: kako bi se dalo močirno Lonjsko Polje na suho djati, s kterim bi se za 4 milione oralov rodovitne zemlje pridobilo. — Tudi iz Českiga in Ogerskiga se zvé od silniga mraza, ki se je začel pretekli teden. Okoli Bude je vse zgodnje sadje posmojeno in tudi terta je terpela. — Francoski zdravniški časnik (journal de med. et de chir. prat.) na vso moč priporoča sirovo meso zoper dolgočasno drisko (Diarrhoe); 7 lotov v 24 urah povžitiga siroviga mesa ozdravi več mescov terpečo drisko. Tako zagotovlja zdravniški časnik. — Na Dunaji je najèl vodja mestniga gledišа neko plesavko (Grahn), kteri bo za vsak večer, ko bo plesala, 300 fl. plačal. To so drage noge! Koliko glav učiteljev se trudi celo leto, da si zaslužijo to, kar taka plesavka v 3 večerih! — V Parizu gré zdej zlo govoríca, da ob vojaški slovesnosti 10. majnika bo Napoleon se cesarja napovedal. — Poslanec turški Fuad Effendi, kteriga prihod v Egipt je vse prestrašil, je prejel ukaz turškiga cara, da za zdej nima ondi nič posebniga početi. — V letu 1848 začetiga občniga nemškiga parobroda ni več; unidan so vlade, kterih last je, sklenile, barko z vso opravo prodati.

Pogovori vredništva.

Gosp. J. K. iz Les.: Na Vaše pervo vprašanje Vas zamoremo zagotoviti, da se, česar se bojite, ne more nikakor zgoditi, ker eno z drugim ni celò v nobeni zavezi. Kar pa drugo vprašanje vtiče, mislimo, da jih nam ni treba in da jih tudi ne bo. Brez unih in teh zamoremo obstati. — Gosp. A. K. iz Gor.: Pesmice so nam prav ljube, pa dobre morajo biti. — Gosp. J. P. na Dol: Naročena knjiga je pošla.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*